

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tekoälyn hyödyntämisen uhat ja mahdollisuudet informaatiovaikuttamiseen ja yhteiskunnan vakauteen liittyen

Panu Moilanen – Jyväskylän yliopisto - 27.2.2026

Tausta ja lähtökohdat

- Generatiivinen tekoäly (esim. laajat kielimallit) on vain osa tekoälyä, mutta julkisessa keskustelussa usein koko ilmiö supistuu siihen.
- Tekoälyn yhteiskunnallinen vaikutus voi olla suurempi kuin tällä hetkellä ymmärretään, erityisesti muiden tekoälyn osa-alueiden kehittyessä.

Tekoäly ja informaatiovaikuttaminen

- Vihamielinen informaatiovaikuttaminen (mis- ja disinformaatio) on tunnistettu keskeiseksi globaaliksi riskiksi lyhyellä aikavälillä.
- Tekoäly on merkittävä tekijä, joka voimistaa ja skaalaa tätä toimintaa vihamielistä informaatiovaikuttamista.
- Tarkastelunäkökulmat
 - Skaalautuva sisällöntuotanto ja epäaito media
 - Tekoäly vaikuttamisen tehokkaassa ja tarkassa kohdentamisessa
 - Tekoäly alustoilla polarisaation voimistajana
 - Tekoäly kyber- ja informaatioturvallisuuden rajapinnalla

Sisällöntuotanto ja kohdentaminen

- Epäaidon sisällön tuotanto on nopeaa ja vaikeasti tunnistettavaa.
 - Teksti, kuva, ääni, video, syvävääreännökset
- Tämä sisältö kuormittaa kansalaisten ja median arviointikykyä.
- Tekoälyä voidaan käyttää myös epäaidon sisällön tunnistamiseen ja sitä kautta torjuntaan.
- Tekoäly mahdollistaa erittäin tarkan ja taloudellisesti tehokkaan kohdentamisen ja personoinnin.

Polarisaatio ja kyberulottuvuus

- Sosiaalisen median algoritmit suosivat kärjistäviä ja tunteita herättäviä sisältöjä, mikä lisää polarisaatiota.
- Algoritmien luomat suodatuskuplat ja kaikukammiot heikentävät yksilöiden todellisuuskäsitystä.
- Tekoäly tehostaa kyberhyökkäyksiä ja huijauksia, mikä rapauttaa luottamusta digitaaliseen ympäristöön.
 - Teko on viestinä voimakkaampi kuin pelkkä viesti.
- Erityisen vakavaa on, jos hyökkäykset kohdistuvat kriittiseen infrastruktuuriin.

Yhteiskunnallinen vakaus ja luottamus

- Yhteiskunnallisen vakauden heikkeneminen liittyy ennen kaikkea luottamuksen murenemiseen.
- Vihamielinen informaatiovaikuttaminen heikentää tilannetietoisuutta ja päätöksentekoa.
 - Epäselvä informaatioympäristö ja refleksiivinen hallinta (Venäjä).
- Informaatioympäristön manipulointi lisää polarisaatiota ja vastakkainasettelua.

Tekoäly ja yhteiskunnan rakenteet

- Tekoäly on murroksellinen teknologia, joka muuttaa talouden ja työn rakenteita.
- Muutos kohdistuu merkittävästi myös asiantuntijatyöhön.
- Näkyvissä on merkkejä uudesta Engelsin paussista: tuottavuus kasvaa, mutta monet yksilöt kärsivät.
- Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat mahdollisesti nuoremmat ikäluokat.

Johtopäätökset

- Tekoäly on samanaikaisesti uhka ja mahdollisuus vihamielisessä informaatiovaikuttamisessa ja sen torjunnassa.
- Tekoälymurroksen hallinta ei ole vain tekninen vaan myös poliittinen ja yhteiskunnallinen haaste.
- Keskeisiä keinoja ovat
 - riittävä ja selkeä strateginen ohjaus,
 - julkisen sektorin kyvykkyys,
 - demokratian ja luottamuksen vahvistaminen,
 - koulutusjärjestelmän ja osaamisen uudistaminen sekä
 - riittävä mutta ei liiallinen sääntely.
- Kansalaisten tekoälylukutaidosta tulee huolehtia.